

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 24 квітня 2019 року
(протокол № 9)

АУДИТ

ПРОГРАМА

**обов'язкової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра**

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

**Бердянськ
2019 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

кандидат економічних наук, доцент Костенко Г.П.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету «18» квітня 2019 року, протокол № 6.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Аудит» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Предметом навчальної дисципліни є регулювання фінансової та господарської діяльності підприємств та оцінка її відповідності чинному законодавству та критеріям ефективності використання.

Міждисциплінарні зв'язки: передусє вивченню дисциплін «Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва» «Державний фінансовий контроль», «Аналіз банківської діяльності» після вивчення дисциплін «Бухгалтерський облік», «Фінанси підприємств», «Фінансовий аналіз», «Бюджетна система», «Податкова система».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Аудит» є формування теоретичних знань і практичних навичок для здійснення аудиторських перевірок фінансової та господарської діяльності, а також планування аудиторської діяльності.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Аудит» є набуття практичних навичок з організації аудиторської діяльності, планування аудиту, виконання комплексу аудиторських процедур, оформлення робочих документів аудитора, підготовки аудиторських висновків та інших підсумкових документів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентостей:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

Та демонструвати такі результати навчання:

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6/180 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність і предмет аудиту.

Аудит в системі господарського контролю та його необхідність. Контроль як функція управління. Класифікація господарського контролю. Аудит як форма контролю. Обґрунтованість необхідності в аудиті. Суть аудиту та його завдання. Визначення аудиту в нормативних документах. Виникнення аудиту в світі. Виникнення та становлення вітчизняного аудиту. Предмет, об'єкти і суб'єкти аудиту. Відмінність аудиту від інших систем контролю. Відмінність аудиту від ревізії. Відмінність аудиту від перевірки. Відмінність аудиту від бухгалтерського обліку як складової системи внутрішнього контролю. Метод і методичні прийоми аудиту. Класифікація послуг, що надаються аудитором. Аналітичні процедури в аудиті. Вибіркова перевірка.

Тема 2. Мета і загальні принципи аудиту.

Мета аудиту. Користувачі аудиту. Завдання аудиту. Аудитор, його статус та атестація. Умови і порядок включення до Реєстру аудиторів. Порядок застосування стягнень. Аудиторська діяльність. Аудиторська фірма як суб'єкт аудиту. Заборона на проведення аудиту. Обов'язки аудиторських фірм (аудиторів). Права аудиторських фірм (аудиторів). Відповідальність аудиторських фірм (аудиторів). Завершення аудиторської перевірки. Управління аудиторською діяльністю. Спілка аудиторів України. Аудиторська Палата України. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю: Рада нагляду над аудиторською діяльністю; Інспекція із забезпечення якості. Порядок формування, функції АПУ. Основні принципи аудиту та вимоги до нього. Етичні принципи аудиту. Методологічні принципи аудиту. Аспекти незалежності аудиторської професії.

Тема 3. Аудиторський ризик та оцінювання системи внутрішнього контролю й аудиту.

Погодження клієнта, договір на проведення аудиту та відповідальність аудиторських фірм (аудиторів). Типи клієнтів й процедура вибору клієнта. Положення, які включає договір. Структура договору. Аудиторський ризик та його складові. Способи зниження інформаційного ризику. Характерні риси ризиків. Шахрайство та помилки в аудиті. Дослідження аудитором можливих порушень. Умови та події, що збільшують ризик шахрайства. Золоті правила аудиторів що виявлення шахрайства. Послідовність дослідження аудитором можливих порушень у клієнта. Суть планування та його необхідність в аудиті. Етапи планування. Вивчення системи внутрішнього контролю з метою планування аудиторських процедур. Сутність та завдання внутрішнього контролю. Програма аудиту.

Тема 4. Аудиторські докази.

Аудиторська істина, її пізнання в аудиті. Суть істини й джерела інформації та можливі відхилення в облікових записах. Класифікація інформації, яку використовують в аудиті. Аудиторські докази, їхня класифікація. та вимоги до них. Джерела та методи отримання аудиторських доказів. Фактори, що впливають на достовірність доказів. Первинний документ як доказове джерело. Класифікація недоброякісних документів. Методика одержання доказів.

Тема 5. Аудиторський звіт та інші підсумкові документи.

Аудиторські робочі документи. Суть робочої документації. Призначення робочих документів. Функції робочої документації. Перелік робочої документації аудитора. Аудиторський звіт. Класифікація аудиторських звітів. Міжнародні стандарти аудиту. Звіт аудитора керівництву господарюючого суб'єкта.

Тема 6. Аудит розрахунково-касових операцій.

Загальна методика проведення аудиту. Визначення методики. Нормативна база та її використання в аудиті. Особливості облікової політики. Предметна область аудиту. Етапи аудиторської перевірки. Систематизація інформаційного забезпечення аудиту згідно стадіям його процесу. Послідовність етапів проведення аудиту. Характеристика окремих положень методики аудиту.

Особливості проведення аудиту окремих активів і пасивів. Особливості нормативної бази готівково-розрахункових операцій. Порядок організації готівкових розрахунків. Документальне оформлення касових операцій. Застосування РРО. Вимоги по дотриманню ліміту каси Розрахунки готівкою. Підзвітні готівкові суми. Застосування штрафних санкцій за порушення норм по регулюванню оборотності готівки.

Внутрішній та зовнішній контроль за дотриманням порядку ведення операцій з готівкою. Перевірка ведення касової книги та касових документів. Перевірка оприбуткування надходжень готівки. Перевірка дотримання встановлених лімітів каси. Контроль за видачею значних сум готівки. Перевірка витрачання готівки з виручки на виплати, пов'язані з оплатою праці. Перевірка дотримання порядку видачі готівки під звіт та її використання. Перевірка дотримання граничних обмежень на здійснення готівкових розрахунків.

Аудит готівково-розрахункових операцій: мета, завдання, предметна область дослідження. Оцінка стану внутрішнього контролю. Порядок проведення аудиту грошових коштів у касі й операцій з ними. Порушення у веденні готівкового обігу, за які накладаються стягнення. Розміри санкцій за порушення у веденні готівкового обігу.

Тема 7. Аудит розрахунків з бюджетом.

Мета та завдання аудиту розрахунків з бюджетом. Перелік податків і зборів, сплачуваних платниками податків. Основні аспекти нарахування амортизації у бухгалтерському і податковому обліку. Предметна область досліджень. Аудит розрахунків з бюджетом.

Тема 8. Аудит бухгалтерської і податкової звітності.

Фінансова звітність підприємства. Обов'язкове проведення інвентаризації. Склад та елементи фінансової звітності. Якісні характеристики фінансової звітності.

Призначення основних компонентів фінансової звітності. Групи елементів фінансових звітів і їх визначення.

Перевірка правильності складання балансу. Загальний огляд бухгалтерської звітності. Основні вимоги до річних звітів. Перевірка правильності складання балансу. Перевірка правильності відображення в балансі необоротних засобів. Перевірка правильності відображення в балансі фінансових інвестицій. Перевірка правильності відображення в балансі запасів. Перевірка правильності відображення в балансі незавершеного виробництва. Перевірка правильності відображення в балансі готової продукції. Перевірка правильності відображення в балансі залишків грошових коштів та дебіторської заборгованості. Перевірка достовірності відображення в балансі поточних зобов'язань. Перевірка правильності відображення в балансі власного капіталу. Перевірка звіту про фінансові результати.

Аудит податкової звітності. Розмежування між фінансовим та податковим обліком. Система оподаткування. Податкова звітність. Мета аудиту.

Тема 9. Консультаційні послуги аудиторських фірм.

Поняття та види аудиторських послуг. Консультаційні послуги. Схема процесу консультування. Консультування в різних галузях діяльності. Консультування в області фінансів. Консультування малих підприємств. Допомога консультантів по роботі з ПК. Консультування з питань управління трудовими ресурсами.

Тема 10. Аудит у комп'ютерному середовищі.

Програмне забезпечення для аудитора. Юридичні бази даних із законодавства, довідники, електронні таблиці, бухгалтерські програми. Методика проведення аудиту в умовах комп'ютерної обробки даних (КОД). Основні свідчення для роботи з робочими листами. Організація і вимоги до аудиту в умовах КОД. Системи автоматизації аудиторської інформації. Класифікація бухгалтерських програмних продуктів. Процес аудиту в умовах автоматизації. Місце аудитора в середовищі системи електронної обробки даних. Оцінка ризику ефективності контролю в комп'ютерному середовищі. Основні види ризику, пов'язані з системою КОД. Процедури контролю вхідних даних. Офіційне прийняття і підтвердження вхідних даних. Підготовка даних. виправлення помилок і повернення даних на обробку. Контроль файлів і операторів. Зловживання в умовах КОД. Методи збору аудиторських доказів, що застосовуються при перевірці. Проблеми пов'язані з використанням комп'ютеризованих систем

3. Рекомендована література

1. «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2018. – № 9. – Ст.50. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
2. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1999. – № 40. – Ст. 365. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. «Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 [Електронний ресурс]. – Режим

доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 18, 19-20, 21-22. – Ст. 144. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). –2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст.112. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Аудит : підручник (в двох частинах) / за ред. Грушко В.І. / [Брадул О.М., Шепелюк В.А, Ільїна С.Б., Юнацький М.О., Хорошенюк А.П., Брадул Т.В.], 4-те вид. доп. І перероб. – К. : Видавництво Ліра-К, 2019. –324 с.
7. Аудит:методика і організація: навч. посібник / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. –2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. –319 с.
8. Баранова А.О. Аудит: навчальний посібник / А.О. Баранова, Т.А. Наумова., А.І. Кашперська. –Х.: ХДУХТ, 2017. –246 с.
9. Брадул О.М. Управлінський облік: навч-практ. пос. / О.М. Брадул, В.А. Шепелюк, Л.Я. Шевченко. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Кондор, 2017. – 352 с.
- 10.Войнаренко М.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навч. посіб. / М.П. Войнаренко, Пономарьова Н.А., Замазій О.В. – К. : Центр навчальної літератури, 2017. –488 с.
- 11.Лень В.С. Звітність підприємства: підручник / В.С. Лень, В.В. Гливенко. – 4-е видання. – К. : Каравела, 2018. – 676 с.
- 12.Плиса В.Й. Бухгалтерський облік: навчальний посібник для ст-ів ЗВО / В.Й. Плиса, З.П. Плиса. – К. : Каравела, 2019. – 560 с.
- 13.Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. – К. : Алерта, 2019, – 316 с.
- 14.Стасишен М.С. Основи аудиту. Схеми, графіки, таблиці : навч. пос. / М.С. Стасишен, Ю.В. Піча. – К. : Каравела, 2018. – 192 с.
- 15.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник / Н.М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2016. – 928 с.

4. Методи навчання:*обираються із наведених.

лекція, демонстрування, практичні роботи, метод письмового контролю, метод тестового контролю.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання екзамен.

6. Система оцінювання _____

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методи навчання:

1) За джерелами передачі й характером сприйняття інформації : Словесні, наочні, практичні.

1.1. Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, репродуктивна, евристична, катехізісна).

1.2. Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

1.3. Практичні: вправи, лабораторні роботи, практичні роботи, графічні роботи, дослідні роботи.

2) За основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

3) За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.

4) Методи стимулювання навчальної діяльності:

4.1. метод навчальної дискусії – суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу;

4.2. метод пізнавальних ігор – моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів;

4.3. метод створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу – використання пригод, гумористичних уривків;

4.4. метод створення ситуації новизни навчального матеріалу;

4.5. метод опори на життєвий досвід здобувачів.

5) Методи контролю і самоконтролю у навчанні:

5.1. метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване;

5.2. метод письмового контролю;

5.3. метод тестового контролю;

5.4. метод графічного контролю;

5.5. метод програмованого контролю.

6) Бінарні методи:

Методи викладання: інформаційно-повідомляючий; пояснювальний; інструктивно-практичний; пояснювально-спонукаючий; пояснювальний.

Методи навчання: виконавчий; репродуктивний (відтворюючий); продуктивно-практичний; частково-пошуковий; пошуковий.

7) Сторітеллінг.

8) Бриколаж

9) Скрайбінг

10) Гейміфікація

11) Дебрифінг

12) Фактчекінг

13) Трайнінг

14) Сінквей